

20160128-017 09:31 0002

**AUTORITEIT
PERSOONSgegevens**

Autoriteit Persoonsgegevens
Postbus 93374, 2509 AJ Den Haag
Prins Clauslaan 60, 2595 AJ Den Haag
T 070 8888 500 - F 070 8888 501
autoriteitpersoonsgegevens.nl

De Minister van Veiligheid en Justitie
mr. G.A. van der Steur
Postbus 20301
2500 EH DEN HAAG

Datum
27 januari 2016

Ons kenmerk

Uw brief van
3 december 2015

Contactpersoon

Uw kenmerk

Onderwerp
wetgevingsadvies

Geachte heer Van der Steur,

Bij brief van 3 december 2015 heeft u de Autoriteit Persoonsgegevens gevraagd, op grond van het bepaalde in artikel 51, tweede lid, van de Wet bescherming persoonsgegevens (Wbp) te adviseren over het concept-wetsvoorstel tot wijziging van het Wetboek van Strafvordering en de Wet op de economische delicten strekkende tot aanpassing van enkele bijzondere procedures van strafvorderlijke aard en tot regeling van enkele aanverwante onderwerpen met het oog op een doeltreffende uitvoeringspraktijk.

De Autoriteit Persoonsgegevens voldoet hiermee aan uw verzoek.

Achtergrond

Uit de Memorie van Toelichting van het wetsvoorstel blijkt dat het wetsvoorstel strekt tot aanpassing en aanvulling van enkele onderdelen van het Wetboek van Strafvordering en de Wet op de economische delicten (WED) met het oog op een doeltreffende uitvoerings- en opsporingspraktijk. De voorstellen vormen een uitwerking van door de regering toegezegde maatregelen die wenselijk en noodzakelijk worden geacht ter versterking van de mogelijkheden tot bestrijding van de georganiseerde criminaliteit. Het voorstel maakt geen onderdeel uit van het wetgevingstraject tot modernisering van het Wetboek van Strafvordering (Sv). Met de in onderhavig wetsvoorstel opgenomen voorgestelde wijzigingen, die alle gericht zijn op het wegnemen van gebleken knelpunten en onduidelijkheden in de uitvoerings- en opsporingspraktijk, kan niet gewacht worden tot de moderniseringsoperatie haar beslag heeft gevonden. Het gaat om specifieke strafvorderlijke voorzieningen waaraan in de praktijk dermate behoefte bestaat dat het streven erop is gericht deze wijzigingen met een grotere snelheid in te voeren.

Datum
27 januari 2016

Ons kenmerk
z2015-1016

Inhoud van het wetsvoorstel

Het wetsvoorstel stelt een aantal wijzigingen voor in Sv en de WED:

- Een concentratie van taken van de rechter-commissaris ter uitvoering van enkele bijzondere strafvorderlijke procedures bij de rechtbanken Amsterdam en Rotterdam;
- Verduidelijking van het afwegingskader op grond waarvan informatievoorziening over de toepassing van bijzondere opsporingsbevoegdheden kan worden beperkt;
- Het voorzien in een regeling om burgers en particuliere instanties te betrekken bij het treffen van maatregelen ter afscherming van de identiteit van bedreigde getuigen;
- Ook opsporingsambtenaren van bijzondere opsporingsdiensten kunnen zelfstandig (dus zonder een beroep te doen op de capaciteit van de politie) de bevoegdheid tot het opnemen van vertrouwelijke communicatie uitvoeren.

Daarnaast wordt een aantal wijzigingen voorgesteld van overwegend technische aard.

Beoordeling van het wetsvoorstel

De Autoriteit Persoonsgegevens adviseert over regelingen die betrekking hebben op de verwerking van persoonsgegevens. Het advies heeft dan ook alleen betrekking op elementen uit het voorstel die hierop betrekking hebben.

De volgende voorgestelde wijzigingen geven de Autoriteit Persoonsgegevens aanleiding tot het maken van opmerkingen:

Beperken informatievoorziening, toepassing bijzondere opsporingsbevoegdheden

Voorgestelde wijziging artikel 126aa Sv

Artikel 126aa van het Wetboek van Strafvordering voorziet in een regeling voor de voeging bij de processtukken van informatie over de toepassing van bijzondere opsporingsbevoegdheden. Het Wetboek van Strafvordering (hierna: Sv) bevat in artikel 149b Sv een procedure om de voeging van bepaalde stukken bij de processtukken achterwege te laten. De officier van justitie kan voeging achterwege laten indien hij dit noodzakelijk acht met het oog op de volgende belangen (hierna ook te noemen 'zwaarwichtige belangen'):

- a) de getuige zal ernstige overlast ondervinden of in de uitoefening van zijn ambt of beroep ernstig worden belemmerd;
- b) een zwaarwegend opsporingsbelang wordt geschaad;
- c) het belang van de staatsveiligheid wordt geschaad.

De officier van justitie behoeft daartoe een schriftelijke machtiging van de rechter-commissaris. De vordering van de officier van justitie en de machtiging van de rechter-commissaris worden bij de processtukken gevoegd, evenals een proces-verbaal betreffende het achterwege laten van de voeging en de redenen waarom, voor zover de hiervoor genoemde belangen dat toelaten.

In het geval de toepassing van bijzondere opsporingsbevoegdheden voor het onderzoek niet van betekenis is geweest, hoeft alleen melding in de processtukken te worden gedaan van het gebruik van de

Datum
27 januari 2016

Ons kenmerk
z2015-1016

bevoegdheid. In de Memorie van Toelichting (hierna: MvT) is opgemerkt dat in de praktijk de vraag gerezen is of de voorziening van artikel 149b Sv ook openstaat wanneer de enkele melding in de processtukken van de toepassing van de bijzondere opsporingsbevoegdheid de hiervoor genoemde zwaarwichtige belangen schaadt. De MvT meldt dat voorgesteld wordt in de wet tot uiting te brengen dat de regeling van artikel 149b Sv ook van toepassing is op de verplichting tot melding van uitgeoefende bijzondere opsporingsbevoegdheden die geen relevante opsporingsresultaten hebben opgeleverd. Dit betekent dat de officier van justitie met machtiging van de rechter-commissaris kan beslissen een melding van de uitgeoefende bijzondere opsporingsbevoegdheid in de processtukken achterwege te laten.

De Autoriteit Persoonsgegevens heeft betreffende dit voorstel een opmerking van wetstechnische aard, welke, mede nu deze gevolgen heeft voor de vraag in welke gevallen notificatie op grond van artikel 126bb Sv achterwege kan worden gelaten, voorts van belang is in het kader van een zorgvuldige omgang met persoonsgegevens.

De Autoriteit Persoonsgegevens constateert dat de voorgestelde wijziging van de tekst van de wet en het voorgaande uitgangspunt in de MvT niet met elkaar in lijn zijn. Immers, voorgesteld wordt artikel 126aa, vierde lid, Sv aldus te wijzigen dat de verplichting tot melding niet van toepassing is als voeging op grond van artikel 149b Sv achterwege wordt gelaten. Echter, als de procedure van artikel 149b Sv wordt doorlopen, wordt niet toegekomen aan de verplichting tot melding als bedoeld in artikel 126aa, vierde lid, Sv. Immers, de procedure van artikel 149b Sv wordt pas doorlopen als de officier van justitie voeging van stukken 'die voor de terechtzitting door de rechter te nemen beslissingen redelijkerwijs van belang kunnen zijn', achterwege wenst te laten, terwijl artikel 126aa, vierde lid, Sv, nu juist behelst dat mededeling wordt gedaan van de toepassing van bijzondere opsporingsbevoegdheden die géén voor het onderzoek in de zaak relevante resultaten hebben opgeleverd. De Autoriteit Persoonsgegevens gaat er, mede gelet op hetgeen de MvT hierover bevat, van uit dat beoogd wordt de procedure van artikel 149b Sv van overeenkomstige toepassing te verklaren in het geval de officier van justitie het noodzakelijk acht melding van de toepassing van bijzondere opsporingsbevoegdheden achterwege te laten met het oog op de genoemde zwaarwichtige belangen. De voorgestelde wijziging van de wet levert niet dit beoogde resultaat op. De Autoriteit Persoonsgegevens adviseert de voorgestelde tekst van de wet op dit punt aan te passen.

Voorgestelde wijziging artikel 126bb Sv

In artikel 126bb Sv vindt de gedachte uitdrukking dat een burger op wiens persoonlijke levenssfeer door de overheid een inbreuk is gemaakt, zeker als de inbreuk heimelijk plaatsvindt, daarvan op enig moment op de hoogte moet worden gesteld. De notificatieplicht speelt in de jurisprudentie van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens (EHRM)¹ een belangrijke rol.

Op grond van het bepaalde in artikel 126bb Sv geeft de officier van justitie aan een betrokkene tegen wie een bijzondere opsporingsbevoegdheid is toegepast schriftelijk kennis van de uitoefening hiervan zodra het belang van het onderzoek dat toelaat. Op de notificatieplicht bestaat reeds een wettelijke uitzondering; bij de toepassing van enkele typen bijzondere opsporingsbevoegdheden hoeft geen notificatie plaats te

¹ Vgl. EHRM 28 juni 2007, Association for European integration and human rights en Ekimdzchiev t. Bulgarije, nr. 62540/00

Datum
27 januari 2016

Ons kenmerk
z2015-1016

vinden. Voorgesteld wordt artikel 126bb Sv te wijzigen in die zin dat een notificatie voorts achterwege kan worden gelaten als – naar de Autoriteit Persoonsgegevens begrijpt – de officier van justitie het met het oog op de eerdergenoemde zwaarwichtige belangen noodzakelijk acht dat geen mededeling wordt gedaan van de inzet van de bijzondere opsporingsbevoegdheid in de processtukken en de rechter-commissaris daartoe een machtiging heeft afgegeven. Blijkens de MvT wordt het als een logisch gevolg beschouwd dat notificatie niet van toepassing is bij het uitoefenen van een bevoegdheid, wanneer mededeling van de uitoefening hiervan in de processtukken gelet op de genoemde zwaarwichtige belangen achterwege kan blijven.

Een positief element uit het voorstel acht de Autoriteit Persoonsgegevens dat het achterwege blijven van notificatie – naar de Autoriteit Persoonsgegevens begrijpt – slechts aan de orde is in geval sprake is geweest van een *rechterlijke toetsing* van de noodzaak van het achterwege blijven van voeging bij dan wel mededeling in de processtukken van de inzet van bijzondere opsporingsbevoegdheden met het oog op de genoemde zwaarwichtige belangen. De Autoriteit Persoonsgegevens vraagt zich echter wel af om welke reden niet, daarnaast, wordt voorzien in een periodieke toetsing van de noodzaak tot het (nog immer) achterwege laten van notificatie zoals deze thans in de praktijk kennelijk, blijkens de Aanwijzing Opsporingsbevoegdheden², voorkomt.

Uit de betreffende Aanwijzing blijkt dat – hoewel de huidige tekst van artikel 126bb Sv geen mogelijkheid tot uitstel van notificatie bevat – in de praktijk na beëindiging van het opsporingsonderzoek door de officier van justitie beargumenteerd besloten kan worden tot uitstel van notificatie indien er sprake is van een onderzoeksbelang en/of er veiligheidsrisico's zijn verbonden aan het notificeren. In het geval de officier van justitie beslist dat de notificatie uitgesteld dient te worden, zal de officier van justitie een termijn voor de herbeoordeling van de notificatie vaststellen, die varieert van een termijn van drie maanden (in geval van verdenking van een strafbaar feit dat wordt bedreigd met een maximale gevangenisstraf van minder dan acht jaar) tot een termijn van zes maanden (in geval van verdenking van een strafbaar feit dat wordt bedreigd met een maximale gevangenisstraf van acht jaar of meer). Na het verstrijken van deze termijn zal de officier van justitie opnieuw beoordelen of tot notificatie over kan worden gegaan. Indien de officier van justitie ook dan besluit dat naar diens oordeel niet tot notificatie kan worden overgegaan, wordt de procedure herhaald totdat er daadwerkelijk kan worden genotificeerd. In het geval er vijf jaren zijn verstreken na de eerste beoordeling door de officier van justitie, kan de notificatie achterwege blijven indien er dan nog steeds kan worden geoordeeld dat sprake is van onderzoeksbelang en/of veiligheidsrisico's, aldus de Aanwijzing Opsporingsbevoegdheden.

De Autoriteit Persoonsgegevens adviseert, gelet op het belang van notificatie, om in het voorstel te voorzien in een periodieke toetsing van de noodzaak tot het (nog immer) achterwege laten van notificatie, dan wel te motiveren om welke reden van een dergelijke periodieke toetsing wordt afgezien.

² Aanwijzing Opsporingsbevoegdheden, 2014A009, Stcrt. 2014, 24442

Datum
27 januari 2016

Ons kenmerk
z2015-1016

Identiteitswijziging beschermde getuige

Voorgestelde wijziging artikel 226l Sv

Op grond van het bepaalde in artikel 226l Sv kunnen maatregelen worden getroffen voor de feitelijke bescherming van bepaalde getuigen. Voorgesteld wordt om aan dit artikel een tweetal bepalingen toe te voegen, inhoudende dat daartoe aangewezen opsporingsambtenaren bevoegd zijn zich tot een ieder te wenden die wordt geacht een rol te kunnen spelen bij het treffen van specifieke maatregelen voor de feitelijke bescherming en dat, indien deze medewerking niet uit eigen beweging wordt verleend, de officier van justitie dit kan vorderen. In dat laatste geval blijven de geldende wettelijke voorschriften voor zover deze in de weg staan aan het verlenen van de medewerking buiten toepassing, aldus het voorstel.

Blijkens de toelichting is de achtergrond van het voorstel dat de Politiewet 2012 thans alleen de bevoegdheid bevat om bestuursorganen te verplichten medewerking te verlenen aan getuigenbeschermingsmaatregelen, zoals een tijdelijke wijziging van de identiteit van de persoon, terwijl ook de medewerking van burgers en particuliere instanties, zoals ziekenhuizen, banken en zorgverzekeraars nodig kan zijn en voor deze partijen niet altijd helder is op grond waarvan zij hun medewerking kunnen verlenen.

Het voorstel geeft de Autoriteit Persoonsgegevens aanleiding tot het maken van de volgende opmerkingen.

Het is de Autoriteit thans niet duidelijk of de zin *'in dat geval blijven de geldende wettelijke voorschriften voor zover deze in de weg staan aan het verlenen van de medewerking, buiten toepassing'* behelst dat alle wettelijke voorschriften (en dus ook bepalingen betreffende de bescherming van persoonsgegevens) in potentie buiten toepassing kunnen blijven. Daarnaast is het de Autoriteit Persoonsgegevens onduidelijk om welke reden wettelijke voorschriften, die in de weg staan aan het verlenen van de medewerking, alleen buiten toepassing blijven in het geval medewerking wordt verleend na een vordering van de officier van justitie, en niet in het geval van medewerking uit eigen beweging na een daartoe strekkend verzoek van een opsporingsambtenaar. Dit heeft bijvoorbeeld tot gevolg dat verantwoordelijken voor gegevensverwerkingen die medewerking uit eigen beweging verlenen na een verzoek vanuit de politieorganisatie gebonden zijn aan de voorschriften van de Wbp, terwijl verantwoordelijken die na een vordering van de officier van justitie medewerking verlenen, bepalingen die aan medewerking in de weg staan buiten toepassing kunnen laten. De ratio voor deze differentiatie blijkt niet uit het voorstel. De Autoriteit Persoonsgegevens adviseert deze elementen van een nadere toelichting te voorzien.

Uit de toelichting blijkt dat mede aanleiding is geweest voor het voorstel dat voor betrokken organisaties niet altijd helder is op grond waarvan zij hun medewerking kunnen verlenen aan getuigenbeschermingsmaatregelen. De Autoriteit Persoonsgegevens constateert echter dat deze onduidelijkheid slechts is weggenomen voor de situatie waarin de officier van justitie overgaat tot het vorderen van medewerking en niet voor de situatie waarin uit eigen beweging wordt meegewerkt door verantwoordelijken. Immers, het voorgestelde derde lid van artikel 226l Sv handelt slechts omtrent de

Datum
27 januari 2016

Ons kenmerk
z2015-1016

bevoegdheid tot het verzoeken van medewerking aan getuigenbeschermingsmaatregelen door opsporingsambtenaren, terwijl in de MvT niet wordt medegedeeld op welke grondslag van artikel 8 Wbp verantwoordelijken in het geval van medewerking uit eigen beweging een beroep kunnen doen. Daarnaast zal de voorgestelde bepaling mogelijkerwijze nadere vragen bij verantwoordelijken oproepen, nu omtrent de reikwijdte en feitelijke uitvoering van de medewerking niets is bepaald. De Autoriteit Persoonsgegevens adviseert u voorgaande aspecten nader in het voorstel uit te werken.

Dictum

De Autoriteit Persoonsgegevens adviseert u aan het vorenstaande op passende wijze aandacht te schenken.

Autoriteit Persoonsgegevens,
Voor deze.